

[Landbrugsministeren.]

slutning, alle partier har givet til dets gennemførelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov nr. 69 af 7. marts 1952 om oprettelse af havebrug og havelodskolonier m.m.

(Lovforslaget findes i tillæg A. sp. 171; fremsættelsen findes i tidenden sp. 799).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Chr. Thomsen: Da det alene drejer sig om forlængelse af en bestående lov og de fornødne midler må skønnes at være tilstede i henhold til de tidligere givne bevillinger, kan behandlingen af dette lovforslag næppe give anledning til nogen stor debat.

Hvad angår lån til omlægning af driften til havebrug, vil det sikkert fortsat være fornuftigt at have en sådan lovgivning, idet der stadigvæk vil være områder, hvor småbedriften både har sin berettigelse og vil være konkurrencedygtig. Om denne konkurrencedygtighed også fortsat vil være tilstede for frugtavlens vedkommende, er jeg dog ikke helt sikker på, men de jordbrugere, der ønsker at omlægge deres drift og søger om lån hertil, vil nok i forvejen have undersøgt rentabiliteten af den driftsform, de ønsker at gå over til.

Det har tidligere været sådan, at der kunne fås lån og tilskud til oprettelse af havekolonier for arbejdsløse. Det har der — man kan vel sige: heldigvis — i de senere år ikke været brug for i særlig stor udstrækning takket være den relativt gode beskæftigelse, men der findes landet rundt sunde og gode kolonihaveselskaber, skabt og opbygget i henhold til denne lov, og jeg finder det rigtigt, at man bevarer adgangen til også i fremtiden at kunne udnytte denne lov.

Da loven efter min mening i det store og hele kan siges at have virket efter sin hensigt, finder jeg det rimeligt, at man forlæn-

ger den. Jeg har personlig haft lejlighed til at se, hvorledes det er gået med sådan omlægning til havebrug og havelodskolonier, og det er efter mit skøn foregået på en fuldtud. forsvarlig måde, på en måde, der har givet gode resultater. Jeg skal derfor på mit partis vegne anbefale det foreliggende lovforslag.

Peter Larsen: Det foreliggende lovforslag kan næppe påkalde de store lidenskaber. Det drejer sig jo blot om en forlængelse for 3 år, nemlig til udgangen af finansåret 1957—58, af den gældende lov om lån og tilskud til oprettelse af havebrug og havelodskolonier. Samtidig er der dog foreslået en forhøjelse af den halvårige rente fra 2 til 2½ pct., hvilket må siges at være en naturlig ting i betragtning af rentefodens nuværende højde, ikke mindst i det friemarked.

I bemærkningerne til lovforslaget er det nævnt, hvor store beløb der er anvendt i henhold til loven i de sidste 2½ år. Det drejer sig kun om et beløb på 667 000 kr. til oprettelse af havebrug eller knap halvdelen af det beløb, der blev bevilget i 1952—53, 1,5 mill. kr., og i tilskud til havelodskolonier ca. 44 000 kr. eller knap ¼ af bevillingen.

Med de lånesatser, loven angiver, vil det ses, at der her kun er tale om ca. 80—90 lånesager i løbet af de 2½ år eller 30—40 om året, og man kan derfor ikke tilbageholde en bemærkning om, at det er et ret spinkelt grundlag at opretholde en sådan lovgivning på.

Jeg vil dog ikke ved denne lejlighed stille forslag om ændringer, men blot antyde, at vi måske skal passe på ikke at opretholde en lovgivning, som ikke bliver udnyttet ret meget. Hvis konjunkturerne ikke vender sig og fornyer kravene om statslån af denne art, vil der måske kunne blive anledning til at forenkle eller indskrænke lovgivningen på dette område og eventuelt lade disse lånemuligheder gå ad andre kanaler. Jeg mener, vi må have vor opmærksomhed henvendt på dette spørgsmål, ikke mindst under hensyn til det behov, der har været igennem det sidste par års tid, og som jo ikke tyder på megen interesse.

Under hensyn til, at det blot drejer sig om en forlængelse af loven og ikke drejer

[Peter Larsen.]

sig om nye bevillinger, og under hensyn til, at renten sættes 1 pct. op årligt, skal jeg imidlertid på mit partis vegne anbefale forslaget til en velvillig behandling her i tinget.

Fibiger: De fleste lovforslag, der bliver forelagt her i tinget, er der jo penge i, sådan at det betyder en udgiftsførøgelse, hver gang vi vedtager et lovforslag, og det kan nok i den økonomiske situation, vi er i, volde nogen betænkelighed. Jeg ser derfor med tilfredshed på, at der i dette lovforslag ikke stilles forslag om at stille yderligere beløb til rådighed. Der har ikke været megen brug for den lov, vi her forlænger, men jeg tror, det ville være forkert på nuværende tidspunkt helt at afskaffe den, og jeg vil derfor anbefale, at man vedtager lovforslaget i den skikkelse, hvori det foreligger.

Aage Fogh: Det foreliggende lovforslag er forholdsvis let at overse. Heller ikke vi har interesse i udvalgsarbejde, men er klar til at vedtage lovforslaget, som det foreligger, og jeg anbefaler en hurtig og velvillig behandling af det.

Fuglsang: Det er jo hverken på den ene eller den anden måde noget særlig vidtrækkende lovforslag, vi behandler her. Man kan bl. a. se det af, at de bevillinger, der til dato har ligget, ikke i særlig høj grad er blevet udnyttet. Ikke desto mindre giver jeg ministeren ret i, at der også i fremtiden vil være behov for en lovgivning af denne art, og derfor vil også mit parti se velvilligt på lovforslagets gennemførelse her i tinget.

Oluf Pedersen: Det er utvivlsomt rigtigt, at der ikke er særlig megen brug for loven, ikke har været det og endnu mindre bliver det fremover. Jeg vil anbefale, at man ser på lovforslaget i et udvalg. Det står sådan for mig, at lovens affattelse med hensyn til havebrug ikke er god, og det kunne være, at man gennem en udvalgsbehandling kunne nå frem til en bedre form. Iøvrigt vil jeg foreslå, at man i udvalget tillige undersøger, om der i det hele taget er brug for loven, eller om man helt kan ophæve den.

Landbrugsministeren (Smørum): Næsten alle ordførerne har sagt, at der ikke synes at være særligt grundlag for en forlængelse af denne lovgivning. Nu har det i de senere år været sådan, at man ikke har haft særlig anledning til at omlægge driften i det lille landbrug til frugtavl. Der var nogle år, hvor der var mere interesse for det. I de senere år har der heldigvis ikke været så megen arbejdsløshed, at der har været megen anvendelse for bestemmelserne i loven om, at kommunerne kan give tilskud til oprettelse af havelodskolonier for arbejdsløse. Men jeg kender fra den tid, da jeg var sognerådsformand i 1930'erne, da vi havde en meget stor arbejdsløshed, at det var meget nyttigt, at kommunerne havde mulighed for at hjælpe de arbejdsløse til at få havelodder. Når man er arbejdsløs, har man ikke meget at betale med, og det er da særdeles rimeligt, at man fra samfundets side udover den understøttelse, man kan hjælpe de arbejdsløse med, hjælper dem til noget, som de kan bruge deres hænder og tanker til på fornuftig måde, nemlig til arbejde med jorden. Tiderne er omskiftelige, og ingen ved, om det kan blive aktuelt igen at kunne give en håndsrækning til omlægning af små landbrug til havebrug, og heller ingen ved, hvordan udviklingen vil blive med hensyn til arbejdsløsheden. Selvom denne lovgivning altså ikke er brugt så meget, er man de steder, hvor man har brugt den, enig om, at den egentlig har virket på en fornuftig måde, og derfor synes jeg, der er grund til at forlænge den. Jeg takker for den tilslutning, der blev givet til en forlængelse af loven fra alle partiers side; selvom det ærede medlem hr. Oluf Pedersen ønskede lovforslaget behandlet i et udvalg, er han og hans parti jo ikke direkte modstandere af en forlængelse af denne lovgivning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Chr. Thomsen: Jeg tillader mig at foreslå, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden (sidste) behandling af indstilling fra udvalget for forretningsordenen om ændringer i folketingets forretningsorden.

(Første behandling findes i tidenden sp. 611; udvalgets tillægsbetænkning findes i tillæg B. sp. 27).

Udenfor betænkningen var der stillet følgende ændringsforslag:

Af *Alfred Jensen, Ragnhild Andersen og Aksel Larsen:*

Underændringsforslag

til

ændringsforslaget til udvalgets indstilling af 26. oktober 1954.

I 4. linie efter „17 medlemmer“ erstattes punktum af semikolon, og derefter tilføjes følgende: „såfremt ikke alle tingets grupper efter reglerne i § 36, stk. 1, vil blive repræsenteret i udvalget, udvides dette med en repræsentant for hver af de ellers urepræsenterede grupper.“

Ændringsforslag

til

udvalgets indstilling af 26. oktober 1954.

Til punkt 2).

I 3. og 4. linie af den foreslåede affattelse af forretningsordenens § 17, stk. 2, udgår ordene „dog“ og „uden forhandling“.

De stillede ændringsforslag sattes først til forhandling.

Ordføreren (Gustav Pedersen): Som det fremgår af betænkningen, har man i udvalget drøftet det spørgsmål, om det udvalg, der skal tage stilling til ombudsmandens sager, skal være udvalget for forretningsordenen eller det skal være et selvstændigt udvalg. Der har været flertal for, at det skal være et selvstændigt udvalg, først og fremmest ud fra den opfattelse, at der sandsynligvis vil blive så meget arbejde at tage stilling til, at det vil være rimeligt, at spørgsmålene forelægges for et selvstændigt udvalg. Nogen rolle har den betragtning imidlertid også spillet, at hvis man har et selvstændigt udvalg, er der intet

til hinder for, at partierne kan vælge medlemmer, som de har som medlemmer af udvalget for forretningsordenen, til også at være medlemmer af udvalget vedrørende ombudsmandens arbejde, medens det omvendt, hvis udvalget for forretningsordenen samtidig er udvalg for ombudsmanden, ikke vil være muligt for de partier, der måtte ønske at dele arbejdet på flere hænder, at foretage en sådan deling. Mindretallet, der havde den opfattelse, at det af hensyn til kontinuiteten i en række formelle spørgsmål var bedst, at det blev udvalget for forretningsordenen, har herefter undladt at stille ændringsforslag. Det vil altså sige, at under hensyn til alle sagens forhold, foreligger der kun eet forslag, nemlig forslaget om, at der vælges et selvstændigt udvalg.

Man har også i udvalget drøftet spørgsmålet om en udvidelse med det formål at få alle, også de mindre partier, som normalt ikke kan vælge medlemmer til udvalgene, repræsenteret i dette udvalg. Der har imidlertid ikke været stemning for at tage dette skridt, som jo på flere måder kan få konsekvenser, der ikke er så lette at overse. I stedet for er man så gået den vej, at man har understreget, hvad der iøvrigt også har været meningen fra begyndelsen, at det materiale, som kommer fra ombudsmanden, og som det vil være rimeligt at behandle her i tinget, ikke under nogen form skal kunne standses på sin gang til tinget. Det er altså sådan, at udvalget kan afgive betænkning, og det kommer til at betyde, at udvalget også, hvis det finder anledning til det, kan stille forslag, hvis der kan være noget at stille forslag om, men udvalget har ingen mulighed for at hindre, at alt det, som ombudsmanden ønsker ført frem til folketinget, kommer frem til folketinget. Da dertil kommer, at der jo for ethvert medlem af dette ting er adgang til at stille alle de forslag, som vedkommende ønsker at stille, enten til selve betænkningen eller på anden måde, vil der altså ikke være et særforhold i forbindelse med ombudsmandens arbejde, der gør det nødvendigt at bryde den almindelige regel, at man vælger udvalgene efter forholdstalsvalg, som det er forudsat i grundloven.

Med andre ord, sådan som bestemmelserne om udvalget nu bliver formuleret, skulle der